

Bijlage B:

Ontwerpbesluit oprichting stichting WerkSaam

Relevante aspecten m.b.t. de oprichting van de Stichting WerkSaam (werktitel)

Aanleiding en doel

De gemeente staat voor de opgave om passend werk te regelen voor inwoners die vallen onder de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en de Participatiewet. Voor de uitvoering is een rechtspersoon met een publiek-maatschappelijke signatuur nodig die zelfstandig slagvaardig kan opereren, subsidies kan verwerven en samenwerkingspartners kan binden. Op basis van eigen onderzoek (Businesscase DRIO ADVINT), zie bijlage A bij het raadvorstel en extern advies (Boels Zanders) komt het college tot de conclusie dat een stichting de meest passende rechtsvorm is om het lokaal ontwikkelbedrijf vorm te geven. Het college is dus voornemens een stichting op te richten.

Dit voorgenomen besluit is een privaatrechtelijke rechtshandeling van de gemeente en valt onder de bevoegdheid van het college. Volgens artikel 160, tweede lid, van de Gemeentewet legt het college dit voorgenomen besluit via een zogenaamd ontwerpbesluit aan de gemeenteraad voor en stelt daarmee de raad in de gelegenheid zijn wensen en bedenkingen te delen met het college. Deze notitie is het ontwerpbesluit. De raad heeft een raads werkgroep samengesteld die voor het college als klankbord dient en daarvoor gedurende het hele proces is betrokken, geïnformeerd en bevroagd.

De diverse aspecten die samenhangen met de stichting en het lokaal ontwikkelbedrijf worden onderstaand toegelicht.

Juridisch kader voor de oprichting van een stichting door de gemeente

- Gemeentewet, artikel 160, lid 1, onder d: het college besluit tot privaatrechtelijke rechtshandelingen.
- Gemeentewet, artikel 160, lid 2, het college besluit slechts tot oprichting van de stichting als dit in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang: het besluit wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit heeft ontvangen en wensen en bedenkingen heeft kunnen uiten.
- Gemeentewet, artikel 171, vertegenwoordiging van de gemeente bij privaatrechtelijke rechtshandelingen geschiedt door de burgemeester (lid 1); ondertekening van stukken kan door de burgemeester worden opgedragen aan een ander persoon (lid 2).

Inhoudelijk kader van de voorgenomen stichting

- *Naam:* WerkSaam (werktitel)
 - waar de inwoner met zijn of haar wensen en talenten altijd centraal staat.
- *Doelstelling en kernactiviteiten*
 - het aanbieden van een kort ontwikkel traject, aansluitend op de talenten van de inwoner met minimaal 1 stap groei op de participatieladder als doel.
 - het aanbieden van passend beschut-, vrijwilligers- of betaald werk;
 - met focus op uitstroom naar (betaald) werk in dienst van werkgevers en;
 - als het niet extern kan, beschut werk op de eigen locatie (vangnet);
 - (tijdelijke) begeleiding na plaatsing bij werkgever;
 - intensieve werkgeversbenadering (volgens Wij Maken Werk van Werk);
- *Bestuursmodel*
 - één eindverantwoordelijke directeur
 - Raad van Toezicht (RvT) o.l.v. de gemeentesecretaris/directeur, de wethouder Werk en Inkomen, de beleidsadviseur Maatschappelijke Ontwikkeling en een financieel adviseur in opstartfase. Daarna kan de RvT worden uitgebreid met vertegenwoordigers van werkgevers en onderwijs.
 - De belangen van werknemers worden behartigt door de Ondernemingsraad (OR) en de vakbonden maar er is ook nog een aanvullende mogelijkheid. De wet stelt namelijk geen harde eisen aan wie toezichthouder mag zijn. De voordracht van een lid door de werknemers en/of OR is een reële mogelijkheid. Het versterkt immers de diversiteit en de onafhankelijkheid van de RvT. Het vergroot draagvlak en vertrouwen in de RvT, waardoor de kwaliteit van het toezicht wordt verhoogd. Ook past het bij moderne governance uitgangspunten waarbij toezicht op sociale thema's binnen organisaties belangrijk gevonden worden, zoals bijvoorbeeld werkdruk, veilig/gezond werken,

cultuur en samenwerking. De keuze voor een RvT-lid op voordracht van de werknemers wordt later gemaakt en vastgelegd in statuten.

- **Doelgroepen**
 - Jongeren (in principe tot 27 jaar) met een uitkering
 - WSW-ers en inwoners met een bijstandsuitkering
 - Statushouders en (beperkt) arbeidsmigranten
 - Trajecten vanuit UWV
 - Niet uitkeringsgerechtigden en (Niet) werkenden, die (opnieuw) kunnen en willen oriënteren en door ontwikkelen
- **Relatie met gemeentelijke organisatie**
 - WerkSaam is belangrijke uitvoerder van de kaderstelling Sociaal Domein, programma 2.1 Werk en Inkomen, programmadoel 1: "Iedereen werkt of neemt op andere wijze deel aan de gemeenschap" en de bijbehorende kaderstellende uitgangspunten:
 - er worden actieve maatregelen genomen om inwoners van Peel en Maas te ondersteunen bij het vinden van betaald werk;
 - de ondersteuningsinzet gericht op activering of re-integratie doen we in samenwerking met onze partners vanuit en gezamenlijk ervaren verantwoordelijkheid en;
 - er zijn voldoende beschutte werkplekken en dagbestedingsplekken beschikbaar;
 - de gemeente is oprichter en opdrachtgever van WerkSaam en;
 - heeft via de benoeming van de directeur, zetels in de Raad van Toezicht en via goedkeuringsrechten invloed op het beleid en de koers van WerkSaam. Dit is ook de waarborg voor de investering van publieke financiële middelen in het ontwikkelbedrijf;
 - de gemeente Peel en Maas wordt formeel werkgever van de SW-ers en sluit het arbeidscontract af. WerkSaam wordt materieel werkgever en gaat in de praktijk dus de rol werkgever vervullen in de feitelijke aansturing en verantwoordelijkheid;
 - de gemeenteraad heeft geen juridische positie ten opzichte van WerkSaam. De raad beschikt over diverse formele 'instrumenten' om het breed ontwikkelbedrijf te monitoren. De raad wordt nadrukkelijk uitgenodigd met het meedenken in de toekomstige ontwikkeling van het breed ontwikkelbedrijf.
- **Lerende organisatie**
Dit ontwerpbesluit beschrijft de huidige situatie. WerkSaam wordt een lerende organisatie en moet natuurlijk kunnen anticiperen op toekomstige ontwikkelingen.

Financiële aspecten

In het raadsvoorstel zijn de éénmalige implementatiekosten toegelicht en is aangegeven dat daarvoor in principe geen aanvullend werkbudget nodig is. Om het lokaal ontwikkelbedrijf op een goede manier te kunnen starten is een grondige voorbereiding nodig en daarbij komen uiteraard ook de nodige voorbereidingskosten kijken. In de begroting 2026 is er ruimte om die kosten te dekken omdat er diverse rijksuitkeringen zijn die we in dat kader kunnen inzetten en daar ook al voor gereserveerd zijn. De opstelling van de verwachte kosten in 2026 met bijbehorende dekking ziet er als volgt uit:

Implementatie-/oprichtingskosten Lokaal ontwikkelbedrijf Peel en Maas

uitgangspunt kosten vanaf 2027 gedekt binnen exploitatie ontwikkelbedrijf

	2026	
<u>Verwachte externe kosten:</u>		
Directeur / kwartiermaker	€ 150.000	aanname € 12.500 per maand
Algemene ondersteuning / financial	€ 100.000	vanaf maart 2026 / aanname € 10.000 per maand
Overige personeelskosten	€ 5.500	reis- en onkostenvergoeding
Communicatie en representatie	€ 8.500	kosten externe communicatie en representatie
Notariskosten	€ 0	oprichtingskosten notaris - voorbereiding in 2025
ICT-kosten	€ 10.000	aanschaf ICT hard- en software / in 2027 overname ICT NLW
Overige kosten / onvoorzien	€ 20.000	
	€ 294.000	

Dekking kosten:

Rijksmiddelen sociale infrastructuur	€ 90.000	begroting 2026 / programma 2.1 - product 212
Aanvullend budget	€ 206.983	begroting 2026 / programma 2.1 - product 212
	€ 296.983	

Er is vooralsnog in 2026 geen aanvullend budget nodig om de verwachte implementatiekosten te dekken. Vanaf 2027 genereert het lokaal ontwikkelbedrijf eigen opbrengsten en gaan we als gemeente de rijksmiddelen WSW die voorheen aan NLW werden doorbetaald aan WerkSaam doorbetalen. In de financiële doorkijk die we nu kunnen maken zal er naast die WSW-middelen geen aanvullend budget vanuit de gemeente nodig zijn. Uiteraard is dat sterk afhankelijk van de daadwerkelijke omzet in 2027 en de feitelijke kostenstructuur. De structurele exploitatie van het lokaal ontwikkelbedrijf laat een positief resultaat zien waarbij natuurlijk wel de nodige aannames zijn gedaan. De belangrijkste veronderstelling is dat de omzet en toegevoegde waarde bij de diverse opdrachtgevers vooralsnog gelijk blijft t.o.v. de huidige situatie. Daarnaast blijft de financiering voor HAL9 bestaan zoals in de begroting al voorzien.

Voor eventuele exploitatietekorten is de stichting in eerste instantie zelf verantwoordelijk maar kan de gemeente een bijdrage doen. In de huidige gemeentelijke begroting en meerjarenraming is de € 570.000 bijdrage die tot 2027 aan NLW werd gedaan (30% van € 1,9 miljoen tekort) structureel opgenomen. Dat betekent dat er voorlopig financiële ruimte is om de stichting incidenteel financieel te ondersteunen mochten er tegenvallers zijn. De verwachting is echter dat een dergelijke ondersteuning niet nodig is. Als de stichting positieve resultaten boekt worden die in eerste instantie ingezet voor de verdere doorontwikkeling en investeringen ten behoeve van de brede doelgroep van het ontwikkelbedrijf Peel en Maas. Daar ziet de raad van toezicht op toe. In de bijlage is het verwachte exploitatieoverzicht 2027 van het ontwikkelbedrijf opgenomen.

Aanbestedingsaspecten

Voor het oprichten van WerkSaam is uiteraard ook gekeken naar aanbestedingsaspecten (wet- en regelgeving). Er is beoordeeld of quasi-inbesteden tot de mogelijkheden behoort. Quasi-inbesteden houdt in dat een opdracht wordt uitbesteed aan een entiteit die juridisch zelfstandig is, dus los van de gemeente die haar heeft opgericht of waarmee ze samenwerkt, maar daarmee wél sterk verbonden is.

Het voordeel van quasi-inbesteden is dat er geen aanbestedingsplicht geldt waardoor de gemeente de opdrachten rechtstreeks (zonder meer) kan opdragen aan de stichting zonder dat daarvoor aanbestedingsprocedures vereist zijn. Verder houdt de gemeente meer zeggenschap doordat de gemeente controle houdt over de uitvoering van publieke taken omdat de organisatie een soort verlengstuk is van onze eigen dienst (de gemeente). Een stichting kan sneller inspelen op lokale behoeften.

Om te kunnen quasi inbesteden moet worden voldaan aan de volgende criteria:

1. Toezichtscriterium: De gemeente moet toezicht houden alsof het een eigen dienst is.
2. Merendeelcriterium: meer dan 80% van de activiteiten van de gecontroleerde rechtspersoon wordt uitgeoefend in de vorm van taken die hem zijn toegewezen door de controlerende aanbestedende dienst of door andere, door diezelfde aanbestedende dienst gecontroleerde rechtspersonen.
3. Geen privékapitaal: Er mag geen of slechts zeer beperkt privaat kapitaal in de organisatie (stichting) zitten.

Om te voldoen aan het toezichtscriterium moet de controlerende/toezichthoudende aanbestedende dienst (de gemeente) in staat zijn beslissende invloed uit te oefenen op de strategische doelstellingen en belangrijke beslissingen van de stichting. Dit houdt meer in dan enkel adviseren of toezicht houden op afstand. Het toezicht moet structureel zijn ingebed in de governance van de stichting en de gemeente moet regelmatig én inhoudelijk betrokken zijn bij de besluitvorming (niet enkel via jaarverslagen of incidentele rapportages). Verder is vereist dat in de statuten is opgenomen dat de gemeente de leden van de RvT benoemt en ontslaat, goedkeuring geeft voor strategische besluiten en het recht heeft om informatie op te vragen bij ingrijpende beleidsafwijkingen. De stichting mag géén eigen belangen nastreven die afwijken van het algemeen belang van de gemeente en moet functioneren als verlengstuk van de gemeente.

Bijlage: Exploitatieoverzicht 2027 stichting WerkSaam (werktitel)

Lokaal ontwikkelbedrijf Peel en Maas (excl. HAL9*)	2027	
	PROGNOSE	
FTE WSW bruto	140,20	o.b.v. verwacht verloop SW o.b.v. huidige staf Panningen Directeur / financial / productie
FTE regulier bruto	16,67	
FTE overhead ontwikkelbedrijf	3,00	
FTE P-Wet met contract	-	
Totaal FTE bruto	159,87	
Omzet	4.647.351	o.b.v. omzet 2025 o.b.v. gegevens 2025
Kosten van de omzet	-1.109.100	
Totaal toegevoegde waarde	3.538.251	
Bedrijfskosten		
Personele kosten regulier	-1.416.950	berekening: 16,67 fte x € 85.000
Personele kosten overhead ontwikkelbedrijf	-400.000	reiskosten, woon-werk, etc.
Overige personele kosten	-450.000	directie: 3x (directeur / financial / productie)
Afschrijvingen	-10.000	installaties en machines
Huur/lease	-100.000	leasekosten ICT en machines
Huur gebouw	-300.000	te betalen aan gemeente (€ 25.000 per maand)
Onderhoud machines en inventaris	-75.000	onderhoud gebouw in huurkosten
Belastingen en verzekeringen	-50.000	verzekering gebouw in huurkosten
Energie	-185.000	o.b.v. gegevens 2025
Indirecte productiekosten	-25.000	
Algemene kosten	-125.000	accountant en overige
Totale bedrijfskosten	-3.136.950	
WSW Subsidie		
WSW Subsidie Rijksbijdrage	5.925.605	o.b.v. septembercirculaire 2025 berekening: 140,20 fte x € 41.500
Personele kosten WSW	-5.818.300	
Totaal WSW subsidie resultaat	107.305	
Exploitatieresultaat	508.606	
Overname voorraden en machines van NLW	-150.000	incidenteel bij start 2027
Onvoorzien vanwege opstartfase	-100.000	incidenteel in 2027
Nettoresultaat 2027	258.606	

* Voor HAL9 zijn de kosten jaarlijks ca. € 400.000 en die worden gedekt uit de gemeentelijke begroting.